

Naš koncert smo morali odložiti na jesen. Upajmo, da se bodo p. n. tovarišice in tovariši vsaj takrat za stvar bolj zanimali. Tu ne gre le za gmotni, temuč tudi za moralčni uspeh. Glede petja pa imamo ravno v našem okraji tako izborne moči, da se lahko ponašamo z njimi. Kaj bi se sramovali!

Na dan, in pokažimo svetu, da živimo!

Pivčan.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Janko Nep. Jeglič, nadučitelj pri Sv. Križu p. Litiiji za prvo polovico t. l. 1.80 gld.; gđc. Bauer Alojzija, nadučiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.50 gld.; gđc. Konechegg Friderika, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.20 gld.; gđc. Ravnacher Ema, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 1.80 gld.; gđc. Illerschitz Franja, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 0.90 gld.; gđc. Golf Klodilda, učiteljica v Ljubljani, za 2. četrtnje t. l. 0.90 gld.; gđc. Naglas Jakobina, učiteljica v Ljubljani, za 1. in 2. četrtnje t. l. 1.80 gld.; gđc. Ema Žerjav, učiteljica v Borovnici 0.90 gld. za II, III. in IV. četrtnje t. l.; g. Fran Papler, nadučitelj v Borovnici, 1.20 gld. za II. četrtnje t. l.; g. Fran Kozjak, učitelj v Borovnici, 0.60 gld. za II. četrtnje; gosp. A. Pirc, šolski vodja v Borovnici, 0.90 gld. za II. četrtnje t. l. Za II. četrtnje t. l. so darovali: č. g. Franc Rajčevič, katehet v Vipavi 3 gld.; g. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi 1.50 gld.; g. Karol Wider, učitelj Vipavi 1.50 gld.; g. Ivan Kambič, učitelj v Ustiji 0.60 gld.; gosp. Adolf Sadar, učitelj v Budanjah 0.60 gld.; g. Anton Smrdelj, učitelj na Planini, 0.60 gld.; gđc. Marica Mahorčič, učiteljica v Sturiji, 0.60 gld.; gđc. Antonija Avgustin, učiteljica v Vipavi, 0.60 gld.; gospa Marija Moser, učiteljica v St. Vidu nad Vipavo, 0.60 gld.; gosp. Ljudevit Kranjec, učitelj v Lozicah, 0.60 gld.; g. Matija Jug, učitelj na Colu, 0.50 gld.; g. Eduard Markošek, učitelj v Podkraju, 0.30 gld. — Ob priliki okr. učit. konference v Črnomlji, dne 8. mal. srpana 1896 je nabral g. c. kr. okr. šolski nadzornik Anton Jeršinovič za „Cesar Franc Jožefovo ustanovo“ 10 gld.; darovali so: g. Franjo Lovšin, nadučitelj v Vinici, 0.50 gld.; gđc. Angela Divjak, učiteljica v Štrekļevcu, 0.50 gld.; gđc. Irma Šigon, učiteljica v Semiču, 0.50 gld.; g. Kristij Engelmann, nadučitelj v Dragatušu, 0.50 gld.; g. Engelbert Kavčič, učitelj v Semiču, 0.50 gld.; gđc. Ivana Zupanc, učiteljica v Starem Trgu, 0.50 gld.; g. Josip Bergant, učitelj v Vinici, 0.50 gld.; g. Fran Maurin, učitelj na Planini, 0.50 gld.; Anton Jeršinovič, c. kr. okr. šol. nadzornik v Črnomlji, 2.50 gld.; g. Fran Setina, šolski voditelj v Črnomlji, 1.50 gld.; g. Stefan Lapajne, c. kr. okr. komisar v Črnomlji, 1 gld.; gosp. dr. Josip Malerič, zdravnik v Črnomlji, 0.50 gld.; g. Matija Bartel, nadučitelj v Semiču, 0.50 gld.

Za „Učiteljski konvikt“: G. Ivan Resman, načelnik železnične postaje v Zalogu pri Ljubljani, 10 K.; g. Lj. Kranjec, učitelj v Lozicah, nabral na godovanju gosp. J. Rudolfa na Vrabčah 5 K.; g. Fr. Gross, nadučitelj v Zagorji na Notranjskem, nabral 7 K 40 h; darovali so gg. Fr. Groznik, Al. Domicelj in M. Princ po 2 K, g. Franja Kete 1 K in g. J. Rutar 40 h; g. Josip Pintar, učitelj v Tunjicah, 2 K. G. J. Thuma, c. kr. okr. šolski nadzornik v Postojni nam je poslal 34 K, katere je nabrala gđc. Rafaela Inglič ob priliki okrajne učiteljske konference v Logatcu, dne 8. t. m. Kakor čujemo, se je veselica Postojnskega učiteljstva v korist konviktu v dan okrajne konference dne 1. t. m. navzlic skrajno neugodnemu vremenu izvrstno obnesla ter vrgla konviktu okroglih 100 K. Živili! — Ob priliki okrajne učit. konference v Črnomlji dne 8. mal. srpana 1896 je nabral g. c. kr. okr. šolski nadzornik A. Jeršinovič za učiteljski konvikt 19 K; darovali so: g. Franc Lovšin, nadučitelj v Vinici 1 K; gosp. Franc Stefancič, učitelj v Črnomlji, 1 K; g. Franc Juvanc, učitelj na Vrhu, 1 K; g. Tomaž Bitenc, učitelj v Dragatušu, 1 K; gosp. Franc Maurin, učitelj na Planini 1 K; gđc. Magdalena Pezdirec, učiteljica v Dragatušu, 1 K; gospđc. Ana Moos, učiteljica v Črnomlji 1 K; gđc. Hermina Gosler, učiteljica v Podzemlji 1 K; g. Anton Jeršinovič, c. kr. okr. šolski nadzornik, 5 K; g. Franc Setina, učitelj-voditelj v Črnomlji, 3 K; g. Stefan Lapajne, c. kr. okr. komisar v Črnomlji, 2 K; gosp. dr. Josip Malerič, zdravnik v Črnomlji 1 K. — Gg. c. kr. okrajna šolska nadzornika A. Jeršinovič in J. Thuma sta „konviktu“ in „ustanovi“ posebno naklonjena. Pozna se, da sta iz učiteljskega stanu ter vesta, kako težko je vzrejati otroke s pičlo učiteljsko plačo. Bog njima stoterno povrni to naklonjenost na lastnih otrocih! Ob jednem pa smeta biti prepričana, da se jih bode slovensko učiteljstvo vedno s hvaležnostjo spominjalo.

„Domača vzgoja“ je vrgla do danes dobička za konvikta 520 K.

Knjižnice za mladino je izišel snopič 17—18 ter prinaša: I. Tatarji na Moravskem ali Bog ne zapusti svojih služabnikov. II. Gozdne cvetke ali štiri povesti in tri krajše razprave.

A. Praprotnikov spomenik: G. Josip Kragl, nadučitelj v Trzinu 2 K; g. Fran Černilec, učitelj v Podbrezji 2 K. Nagrobni spomenik in spominsko ploščo je odbor Slov. učit. društva že naročil.

Novo službo (četrti mesto) je dovolil vis. c. kr. deželni šolski svet na meščanski šoli v Krškem.

Potrjene knjige. Šketove čitanke so dovoljene na 8 razrednih ljudskih šolah in Orožnov zemljepis II. st. pa za 7. razred na teh šolah.

Konferencija. Dne 30. malega srpana t. l. vršila se bode ob 9. uri dopoldne okrajna učiteljska konferencija za ljubljansko okolico in to v prostorih I. mestne deške šole v Ljubljani. Razven običajnih točk poročal bode učitelj g. J. Novak iz Brezovice: „Kako more šola delovati proti trpinčenju živali?“ in učitelj iz Št. Vida g. Albert Sitsch: „Risanje brez stigem“.

Okrajna učiteljska konferencija za litijski okraj bode dne 29. malega srpana v šolskem poslopju v Litiji ob 9. uri predpoludne. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi: Kako se goji pravopisje in spisje z ozirom na smoter učnega načrta na nižji in višji stopinji. (Poročevalec gosp. Josip Verbič, učitelj v Višnjigori). Ovire povoljnemu učenju in vzgojnemu vspehu na ljudski šoli (zlasti na deželi) in kako bi se taiste odstranile. (Poročevalec g. nadučitelj Fran Slane iz Litije).

V obrambo. Pri neki okrajni konferenciji se je predsednik konferencije spominjal „blagohotno“ tudi „nekega učiteljskega lista“ (t. j. našega) ter prav brez vsakega razloga vrgel kamen tudi na naš konvikta! V to je dala povod nedolžna in kratka notica, ki smo jo priobčili v 11. števil. našega lista na strani 212 pod zaglavjem: „Prav je bilo“ in pa otvoritev neke dvorazrednice, češ, da o tej otvoritvi „neki učiteljski list“ še do danes ne vé, da je odprta. Istina je pa, da je ta list o otvoritvi té dvorazrednice že dvakrat poročal (glej „U. T.“ l. 1895 str. 413 in l. 1896 str. 181!) in istina je tudi, da omenjena notica ni mogla biti razzaljiva za nikogar, ker ni imela sploh tega namena in ker se ne dotika nobene šole in še manj pa osebe. Ost notice je naperjena le proti praksi, da se neplačane učiteljice nastavljajo. Kdor dela, bodi plačan za delo. Ta praksa je gotovo na kvar ugodni rešitvi našega gmotnega vprašanja. Sami smo bili priča, ko se je neki član deželnega šolskega sveta izrazil: „V Ljubljani ne bodemo imeli nikdar pomanjkanja učiteljstva, naj bodo plače še tako majhne!“ K tem besedam je smehljaje dostavil: „Učiteljje dobimo pa zastonj, kolikor jih hočemo; saj ne mara skoraj nobena iti na deželo.“ Mož je govoril resnico; žal, da je tako. Zato smo se in se bomo vedno upirali proti neplačaniu učiteljicam in sploh proti preniknim plačam v mestu. Vsak delavec je vreden plačila in za dobro plačilo se dobé tudi dobri delavci! Kdor je pa slabo plačan, ali še celo neplačan, pa ni primoran nositi s potrpljenjem težkega bremena, ki se nam nalaga, zapravljati svojega zdravja ter siliti v prezgodnji grobi! Ko bi bili merodajni krogi nam bolj naklonjeni, kakor so, bi ne imeli tako nizkih plač v glavnem mestu, v mestu, katero po lanskem potresu glede draginje „slovi“ po celi Avstriji, in gotovo bi tudi ne imeli služeb brez plač! Deloma je pa kriva tem našim žalostnim gmotnim razmeram tudi naša slaba organizacija.

Naš list in konvikta sta privatno podjetje in nam ni znano, od kedaj bi pripadala privatna podjetja pod delokrog, oziroma pod nadzorstvo uradnih okrajnih konferencij. Takim nakanam se bomo z vsemi silami upirali. Bržkone bi nekateri radi, da bi se znani „Maulkorberlass“ raztegnil tudi na učiteljske liste. Naša glasila so nam še jedino zavetišče, kjer se lahko — v kolikor to dovoljuje zakon — prosto gibljemo in dihamo; te jedine prostosti, ki jo še imamo, se bomo, kedar bode šlo za pravice našega stanu — ne oziraje se na osebe, ampak samo na stvar — tudi vedno posluževali, bodi to komu prav ali ne!

Hitro ozdravljeni glušec. Ves togoten je pred kratkim pripeljal očé dvanajstletnega sinka k zdravniku, — češ: „V šoli ga je učenik tako po glavi pretepal, da je sedaj popolnoma gluhi. Preiskava me prične. — Zdravnik upije nad glušcem, toda ta ne razume niti besedice.“ Odvije mu obvezo, preiskuje z ogledalom ušesno mrenico ter prav tiho pravi svojemu pomočniku: „Ker je v ušesu vse narobe ne morem dobro videti mrenice. Prinesite mi tedaj nož, da mu uho odrežem.“ — Toda čudo! Kot strela se je gluhi sinko izvil iz rok nečloveškega zdravnika ter bežal iz sobe. Očka pa je moral seči v žep ter plačati zdravniku 3 gld. za hitro in čudovito ozdravljenje. — Potoma pa je mrmral: „Zoper kmeta je vse, kar nosi škrice“.

Prilavniški dom. V Ljubljani se je osnovalo društvo „Prilavniški dom“, kateremu je glasom § 3. društvenih, od vlade že potrjenih pravil namen, „zgraditi in vzdržavati učiteljskim pripravnikom primerno hišo, kjer bi imeli stanovanje in hrano za nizko ceno, oziroma brezplačno, ter lepo domačo vzgojo pod nadzorstvom knezoškofjskega ordinarijata, kateri ji v sporazumljenju z društvenim odborom določuje vodstvo in hišni red; društvo hoče tudi, kolikor možno, onim pripravnikom, katere podpira zunaj društvenega zavoda, skrbeti za zanesljivo stanovanje in nravno vedenje.

Nova šolska knjiga. V Blasnikovi tiskarni v Ljubljani se je pričela tiskati dr. Močnikova geometrija za dekliške meščanske oziroma osemrazredne ljudske šole. Več o tej knjigi spregovorimo kadar izide.

Priporočilo. Gospodu J. E. Weixl-nu, nadučitelju v Kamnici. — Naredili smo v I. razredu naše šole 15 trisedežnih klopij po sestavu Vaših higijeničnih šolskih stolov.

Potrujemo in priznamo, da klopi v higijeničnem kakor tudi v praktičnem oziru vstrežajo popolnoma svojemu namenu.

V dolžnost si štejemo, da Vaše higijenične klopi vsestransko najtopleje priporočamo.

Krajni šolski svet in šolsko vodstvo štirirazredne šole v Trnovem,

dné 19. rožnika 1896.

Ivan Urbančič, m. p.,
predsednik kraj. šol. sveta.

Martin Zarnik, m. p.,
šolski voditelj.

Vabilo. Na podlagi novopotrjenih društvenih pravil sklicuje podpisano predsedništvo izreden občni zbor učiteljskega društva za kranjski šolski okraj, ki se boče vršil v Trziču dné 29. julija t. l. — Dnevni red: 1. Volitev novega odbora. 2. Posameznosti.

Predsedništvo učit. društva za Kranjski šolski okraj v Kranji,

dné 9. malega srpana 1896.

Drag. Česnik.

Vabilo. Občno zborovanje učiteljskega društva za Postojnski šolski okraj bode 3. vel. srpana t. l. ob 10. uri dopoldne v Hrašah v hiši gosp. Jak. Morela s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor društvenega predsednika. — 2. Gmotnoboljšanje učiteljskega položaja, poroča gosp. St. Primožič. — 3. Katera sredstva sprijaznijo učitelja z ljudstvom? Poroča g. Jos. Hustija. — 4. Tajnikovo poročilo. — 5. Blagajnikovo poročilo a) o dohodkih in stroških, b) o sprejetih društvenikih. — 6. Volitev 3 pregledovalcev računa. — 7. Volitev delegatov k glavni skupščini „Zaveze“ v Opatijo dné 19. in 20. vel. srpana t. l. — 8. Prispevek iz društvene blagajne za nagrobni spomenik g. ravnatelja A. Praprotnika. — 9. Spomenik umrlim društvenikom. — 10. Določitev kraja prihodnjega glavnega zborovanja. — 11. Volitev 7 odbornikov v društveno vodstvo. — 12. Razni naveti. — K obilni vdeležitvi vabi

odbor.

Poziv in prošnja! Učiteljsko društvo za črnomeljski okraj je pri zborovanju dné 18. rožnika t. l. sklenilo, pokojnemu vadniškemu učitelju Ivanu Tomšiču vzdati v njegovej rojstnej hiši na Vinici spominsko ploščo in sicer še tekom tega leta. Dasi je pokojnik kot pisatelj in pedagog pridobil lepih zaslug za slov. književnost, znano je gotovo vsakemu omikanemu Slovencu. — Če tudi ne vpoštevamo vrednosti nebrojnih spisov in razprav, obelodanjenih iz njegovega peresa v Zgodnji Danici, Šol. Prijatelju, Učit. Tovarišu, Primor. Ilirjanu, Primorcu, Slov. Glasniku, v Besedniku in Novicah in ako tudi bi bile brez pomena njegove slovenski mladini podarjene knjige: Zlati orehi, Kristofa Šmida sto malih pripovedek, Knjižnica slovenske mladine, Vošilna knjizica, Nazorni nauk za slovensko mladino itd. — če bi Tomšič sploh ničesar drugega ne bi bil storil, kakor izdajal in zalagal Vrtec, to monumentalno delo njegovih rok, oslavlil bi si ime. Koliko duševne hrane za slov. nežno mladino da je nakopičene v Vrtec, pač ni treba še posebej povdarjati. Tu so sodelovali mej drugimi tudi možje svetovne naobrazbe ter tako pomagali ustanoviti knjigo, ki je neusahljiv vir otroške poezije, iz katere zajema mlada duša modrost in krepost, veselje in žalost, šalo in resnico!

Učit. društvo spolnuje tedaj le svojo dolžnost, ako da tako zaslužnemu mladino-ljubu in pisatelju-pedagogu vzdati spominsko ploščo. Ker pa na lastne stroške tega ne more storiti, obrača se tem potom do slav. učit. društev in raznih družih sloven. korporacij, do p. n. gg. prijateljev, znancev in učencev blagega pokojnika za uljudno prošnjo, da blagovolijo prispevati s kakim denarnim zneskom v hitrejšo izvršitev te ideje.

Darove sprejema društveni blagajnik Kr. Engelmann, nadučitelj v Dragatuši. *)

Darovi se bodo objavili svoječasno v slovenskih listih.

Predsedništvo učiteljskega društva v Črnomlji, dné 2. mal. srpana 1896.

Fr. Štefančič,
tajnik.

Francisek Setina,
predsednik.

*) Drugi listi so naprošeni, to ponatisniti.

Učiteljstvo na Goriskem, pozor! Kolo časa se neprestano vrti; na svetu se razmere vedno spreminjajo; tudi na Goriskem vrši se obrat za preobratom. Zadnji dogodki kažejo, da prečbrat, vršivši se leta 1889 tudi s pomočjo učiteljstva, ni ustanovil stalnih razmer. — Katera stranka zmaga? S katero stranko naj učiteljstvo deluje? To sta vprašanji, ki se nam usilujeta.

Do sedaj smo opravljali službo zamorca in sicer nekateri tukaj, drugi tam, ne da bi imeli svoj skupni program. — Ali naj tudi nadalje tako ostane? Ne, tako ne sme ostati! Stajersko učiteljstvo nam kaže pot, po kateri nam je hoditi. Brzjavka v 10. št. „Popotnika“ se glasi: „Zborovanje štaj. učiteljev in učiteljic je sijajno. Udeležencev okoli 1200. Resolucije soglasno vsprejete.“ Združimo se tudi mi! Organizujmo se! Bodimo složni med seboj v skupnih stanovskih zadevah! Stopajmo združeno po poti stanovskega napredka! Stopimo tudi mi v boj, pa kot ljudje, ki vedo, za kaj se bojujejo. Preobrat naj se ne izvrši brez našega sodelovanja, kakor se ni izvršil oni leta 1889, — a nasledki morajo biti nam ugodnejši. — Pri preobratu l. 1889 je učiteljstvo igralo važno vlogo, le žal, da zastoj, ker ni že pred bojem stavilo svojih pogojev.

Skušnja izmordri eloveka, — tudi učiteljstvo menda. Zdaj se nam zopet ponuja redka prilika, da si pridobimo na Goriskem primerno eksistenco, katere zdaj nimamo. — Naša dežela je učiteljstvu vse prej nego deveta dežela, kjer bi nam od vseh strani ponujali, kar nam po pravici tiče, česar pa brez združenega truda in združenega dela ne dosežemo. — Ne opravljajmo nadalje nikomur več robote; tudi ne bodimo nobeni stranki statisti, še manj tovarniki; postavimo se raje na lastne noge, a ne posamezno, ampak skupno. Ne bodimo več hlapci, ampak zavezniki one stranke, ki nam zagotovi tako eksistenco, ki nam postavno in po vsej pravici tiče.

Sedaj smo na razpotji. Treba je dobro in dalekogledno premisliti, kam naj se krene, ali na desno, ali na levo. Učiteljstvo je menda že vsaj toliko dorasto, da ne bode vedno le orodje v rokah drugih, od katerih ni doslej še ničesa dobilo. Na noge, na lastne noge! Ako stori učiteljstvo svojo dolžnost tudi proti samemu sebi potem, ko je delalo doslej samo za druge, pokaže le, da je faktor, s katerim je treba računati. Faktor pa, s katerim ni treba računati, se jednostavno zbrise, kakor so se doslej zbrisale naše zahteve.

Katera stranka bi hotela učiteljstvu pripomoči do tega, kar mu gre po božjih in državnih postavah? — Oglasi naj se, pokaže naj se, in ž njo naj bi šlo učiteljstvo v boj. Ne vežimo se pa z nobenim, ne pomagajmo nobenemu, če se drugače še tako ž njim vjemamo, ako ne vemo, za kaj. Držimo se navodila: „dam ti, če daš ti meni“. Če še nadalje postopamo kakor do sedaj, ostanemo naše mreže prazne, ko se bodo drugim, ki z našo pomočjo lovijo, trgale od teže rib.

Učiteljstvo na Goriskem naj ne bo podobno petim svetopisemskim devicam, katerim je olja zmanjkalo ravno takrat, ko se je najholj rabile. V nas je velika moč, ki je pa dosedaj le drugim koristila. Porabimo za svoje stanovske koristi vsako priliko! Postavimo si vsi deželni učitelji skupen program in delajmo po njem! **Združimo se v deželno učiteljsko društvo ali v zavezo okrajnih učiteljskih društev***, ki bode delovalo v korist deželnega učiteljstva! Na delo! Sreča je le delavnim in pogumnim mila. Delajmo pa združeno, ker delo posameznih v sedanjih dneh malo izdaja; a delo in trud naj nebo blagoslovi*.

Na Goriskem, meseca maja 1896.

Več učiteljev.

„Edinost“ je med drugim na to okrožnico tudi to-le odgovorila:

Dandanes, ko so se vsled spremenjenih gospodarskih razmer vsakemu posamičniku — in to celo tam gori v skrajnih gorskih kotih, oddaljenih od velike ceste novodobnega modernega in kulturnega življenja — jako pomnožile osebne potrebe, dandanes naj bi učitelj, izobraževatelj in vzgojitelj naroda, dostojno preživljal sebe in svojo družino z dobrim — gold. na dan. Učitelj z 400 gl. letne plače po 20letnem službovanju — to je — milejega izraza ni možno rabiti — pravi škanda! Gori smo govorili o poštemem preživljenju — kje pa so one duševne potrebe, kojim se ne more izogniti učitelj, ako hoče res biti to, kar mora biti: vzgojitelj naroda v šoli in izven šole. Kakor povsodi, tako velja tudi za učitelja: vsako mirovanje v umobraževanju samega sebe znači nazadovanje. Učitelj, ki hoče vestno vršiti svoj lepi in vzvišeni poklic, mora ostati vse svoje življenje tudi — učenec; tudi on mora neprestano popolnjevati svoje znanje. A dolžnosti učiteljeve segajo še dalje: on mora biti ljudstvu jasen vzgled tudi v socialnem življenju — po svoji vnanosti, po načinu svojega življenja, po svojem vedenju in po modrem posezanju v vsa vprašanja, ki so v zvezi z materialno in duševno blaginjo naroda. Ne da bi direktno posejal v politiške in narodne boje, in ne da bi se utikal v

*) Pametna misel.

povsodi neizogibne malenkostne lokalne prepire, mora učitelj vendar-le prednjačiti narodu na potu izobraževanja, bodisi v razumevanju gospodarskih vprašanj, ali pa splošnih duševnih koristi. Mi vsaj si ne moremo misliti drugače — pravega učitelja! Vse to pa stane primerno veliko denarja; v to treba izdatkov, kojim se ni možno izogniti niti najvarč-nišemu učitelju. In poleg velikih dolžnosti in potreb, kraj pripoznane velikanse važnosti učiteljskega poklica za razvoj naroda, kraj jasnega imperativa, da učitelj ne bōdi učitelj le malim bosopetnikom v šoli, ampak vsemu narodu sploh, kraj vsega tega plačujejo se učitelji po Goriškem s 400 gld. — tu pa tam po 20letnem službovanju, ko je torej do-tičnik posvečal svoje sile narodu blizo polovico povprečne dobe človeškega življenja! — z 400 gld. na leto, dobrim goldinarjem na dan. Ne, to je škandal! In potem ložijo ljudje tu pa tam, da so učitelji taki in taki! Ne pomislijo pa, da takim nečuvnim postopanjem sami zapirajo učiteljstvu pot do pravega nadaljnjega izobraževanja, do možnosti pravega in vsestranskega vršenja velikega poklica učiteljskega. Tudi s psihološkega stališča si tolmačimo lahko, zakaj mnogokojega učitelja vedenje ni po tem, da bi se priljubil ljud-stvu. Ako se kdo zaveda važnosti naloge, ki mu jo je vršiti v človeški družbi, a mu za-jedno pravita telo in — duša, da je zanemarjen; mar se je čuditi potem, da mu je ogorčeno vse bistvo?! Menimo, da ne. Vse to naj pomislijo narod in njega prvaki! Skrbe naj, da potihnejo jedenkrat opravičene pritožbe v prospah ljudskega šolstva in v prospah splošne obražbe naroda.

V drugem delu tega odgovora se pa boji, da ne bi hoteli učitelji še dalje delovati s stranko sedanjega vodstva. No, kolikor mi poznamo goriško učiteljstvo, se tega gotovo ni bati, ampak po našem mnenju ima ta okrožnica namen, sedanje vodstvo opozoriti, da za učiteljstvo ni še toliko storilo, kolikor bi glede na važnost učiteljskega stanu storiti moralo. Vodstvo sedanje narodne stranke naj torej razvije učiteljstvu šolski program, kako in koliko namerava podpirati šolo in učiteljstvo! Tak program bodedo tirjali tudi kranjski učitelji od vodstva naše narodne stranke. Časi, v kojih je učiteljstvo narodnosti samō tlako delalo, so minuli in zato odobrujemo ta odločen korak goriškega učiteljstva — učiteljstvu v korist in ne na škodo naši narodnosti, ker smo prepričani, da se nihče ne bode izneveril zastran tega svojemu narodu.

Goriško učiteljstvo je na ta odgovor „Edinosti“ zopet tako-le odgovorilo: V za-hvalo, pojasnilo in obrambo!

Velecenjeni gospod urednik! Prebravši 23. št. vrle „Edinosti“ vskliknil sem: Hvala Bogu! Še se dobi živa duša na tem božjem svetu, katera duša goji sočutje z učiteljstvom na Goriškem. Hvala Vam, gospod urednik, da ste ponatisnili našo okrožnico; Bog Vam poplača za navdušene besede, katere ste napisali za nas: vidi se jim, da so Vam prišle iz srca, — zato so tudi nam šle do srca. Hvala Vam tudi za obsodbo onih stavkov v okrožnici, s katerimi se ne morete strinjati, kajti prepričani smo, da ste jih napisali iz zgolj ljubezni do svete stvari, za katero se bojujete. Hvala za zanimanje, katero gojite do naše stvari. Take kritike se ne bojimo, take se ne branimo, take ne zaničujemo, kajti iz čistega srca prihaja in gre nam do srca. Ko bi bilo tudi drugod tako! A pri nas velja kot edini argument kol, s katerim se udriha kar slepo na levo in desno in tako se vstvarjajo pri nas na Goriškem razmere, katere so vse poprej kakor zdrave. —

V pojasnilo, da se prav razumemo, je treba najprej povedati, zakaj, iz katerega vzroka in namena se je izdala okrožnica. Prejšnje vodstvo Slovencev na Goriškem, če tudi se ni štililo prijazno učiteljstvu, obljubljalo je, da z letom 1895. se za gotovo zboljša stanje učiteljstvu, uporabivši 9% doklado, katero se je do istega leta plačevalo za zem-ljiško odvezo. Sedanje vodstvo, kateremu smo pač tudi mi, ki smo izdali okrožnico, mnogo pripomogli do zmage, pa nam niti tega ni izposlovalo ter stvar zavlačuje tako, da niti zdaj ne vemo, pri čem smo. In oni nesrečni zakonski načrt, ki se potepa po svetu, kakor deseti brat, kaj prinese? Slišite, kaj piše zadnja „Soča“ v uvodnem članku: „*tedaj je učiteljstvu z novim zakonom (ki pa še zakon ni!) manj pomagano nego se je zdelo na prvi pogled. To bi se reklo: kar dam z desnico, vzamem z levico, a kaj takega naše učiteljstvo ne zasluži in skrajna ogorčenost celega stanu bi bila v takem slučaju povsem naravna in razumljiva.*“ — Tako piše tista „Soča“, ki s kolom udriha po istih učiteljih, ki se predrznejo kritikovati tako postopanje z nami.

Gospōda, roko na srcē, in recite, ali ni bil skrajni čas, da je vskipelo tudi v pol-ževi naši naravi, da smo morali dati duška užaljenemu svojemu srcu?! Užaljeni do dna svoje duše, katera si je v svesti, da je vse svoje moči posvečevala narodu svojemu, a ni za vse svoje delovanje dobivala niti groša, niti priznanja, ne upanja na boljšo bodočnost — v takem duševnem stanju smo pisali izdano okrožnico, za katero smo odtrgovali od ust svojim otrokom. Srce, užaljeno srce, nam je krvavelo, ko smo morali zapisati tudi one stavke, s katerimi se ne more vjemati oni narodnjak, katerega ni božja previdnost obsodila, da mora robotati kot učitelj na Goriškem v sedanji dobi, v kateri se mlajšemu učiteljstvu godi tako, da nima upanja, da bi po tej poti prišlo do tega, kar uživa uč-

teljstvo, ki službuje čez 25 let. Kako je to mogoče, ni treba zopet ponavljati, kajti to je že dovolj dokazano v „Edinosti“ lanskega in letošnjega letnika.

Okrožnica je imela namen opozoriti naše voditelje naroda na naše razmere in to ob času, ko se na Goriškem zopet vrši nekaj preobrat. Hoteli smo zvedeti, ali je sedanjemu vodstvu resno kaj na tem, da smo njega pristaši, njega verni apostoli med narodom. Hoteli smo povedati, da vsak delavec je vreden primerne plačila ter zvedeti, ali je sedanjemu vodstvu resna volja pomagati nam do tega, kar nam gre po vsakem zakonu: bodisi po božjem, bodisi po državno-solskem?

V okrožnici resno ključemo: oglasi naj se stranka, katera nas hoče imeti za svoje sobojevnike. V okrožnici se niti z besedo ne oporeka, da bi ne hoteli še dalje delovati se stranko sedanjega vodstva — marveč samo jamstva hočemo od njega, da se z nami ne boče tudi v prihodnje tako ravnalo, kakor doslej.

Ako je sedanjemu vodstvu kaj ležeče na nas, naj se oglasi in konec boče okrožnicam.

Na očitano kruhoborstvo odgovarjamo le toliko, da rečemo, da nas je v resnici sram tolikega moledovanja za kako zboljšanje; a kaj hočemo: narava hoče, da moramo tudi mi svojemu in svojih otrok telesu dajati tudi kruha; in ker nam ga z lepa dati nočejo, moramo ga tirjati tudi s takimi sredstvi, kakoršno je naša okrožnica. Da bi pa bili vse idejale pustili na stran, ni res, kajti v okrožnici smo nalašč z **debelimi črkami** dali napisiti stavek: „Ako stori učiteljstvo svojo dolžnost **tudi proti samemu sebi** potem, ko je delalo doslej samo za druge, pokaže le, da je faktor, s katerim je treba računati.“ — To je naš evangelij, na katerem temelje vsa izvajanja okrožnice. Ako se zde kateri sklepi nekoliko krivi, krive so na njih le žalostne naše razmere na Goriškem.

Poglejmo samo na delavsko vprašanje. Delavci so tako daleč zašli, da so obesili na klin narodnost in vero. Zakaj? Pač le zato, ker le ob narodnosti in veri delavec ni zamogel preživljati svojega lačnega telesa. Kdo je kriv, da je delavsko vprašanje tako daleč zagazilo? Kdo drugi kakor voditelji narodovi, kateri niso imeli razuma in ne srca za težnje delavcev. Vsa odgovornost pada na voditelje, kajti sila kola loni. Človek, padši v vodo, zagrabi za vsako bilko, tudi za peno, v nadeji, da si reši vse, kar ima — golo življenje. Zakaj se ni podalo rešilne roke potapljajočemu delavskemu stanu? Zakaj se je mirno gledalo na bregu, ali se celó hudobno rovalo ter je zaničevalo?

Tako kakor delavcem, ako ne slabše, se godi nam na Goriškem. Ali se hoče pustiti tudi naše vprašanje tako v nemar, kakor se je delavsko? Nasledke naj si zareže na rovaš oni, kateri je za to poklican. Še je čas ugodne rešitve našega vprašanja, a zadnji čas je. Srce nam krvavi, ko moramo tako govoriti; narodnostni in verski čut nam zadržuje pero, da le s silo spravimo iz njega svoje trditve, svoje klice na pomoč. Srce nam brani, a zdravi razum nas sili, da se ne moremo več zadrževati. Ako je komu kaj za nas, naj pokaže svojo rešilno roko in vse boče prav in dobro. Dakle —!

Ali gospoda slavna! S kolom in cepcem, katerega je že pričela viliti nad našimi glavami „Soča“ — glasilo sedanjega vodstva goriških Slovencev — ne opravite nič, a še manje kakor nič! Vzemite v roko zgodovino in ona Vas pouči, da taki argumenti niso nikdar in nikjer pomogli, da bi zatrli ideje, katerih naravna sila goni na površje. Vedite, da ako pribijete na sramotilni križ enega „Petra iz Križa“, po katerem bijete kakor besni, rodi se vam na sto družih, tako, da Vam zmanjkajo žebli za pribijanje. Vodstvo goriških Slovencev, na tebi je zdaj, da storiš svojo dolžnost, ako ti je več mar narodna korist, kakor pa bahati „ego“ in njegov kol.

V dostavek naj navedemo tu slučaj, ki morda ni le slučaj, ampak premišljen korak od neke strani sedanjega vodstva gor. Slovencev. Danes osem dni, t. j. 18. m. m. je bila v Sv. Križi na Vipavskem okrajna učiteljska konferenca (oddelek). Konferenco je počastil tudi č. g. deželni poslanec Bl. Grčar, župnik v Sempasu. Naravno je, da je prišlo v razgovor tudi pereče naše vprašanje. Po konferenci se je pri „mizi“ marsikatera rekla od strani naše, kakor tudi od strani č. g. poslanca, kateri je bil za sporazumljenje. Pojasnil nam je marsikaj, posebno iz zadnje prevažne odbore seje političnega društva „Sloga“ ter postopanje „Soče“. Toliko rečemo, da nastop č. g. poslanca je precej ugodno uplival na naše razmere in po tej poti, katera se je tu označevala, bi bilo upati, da se poleže vihar, ki je nastal ter da se zopet vse spravi v pravi tok. Nastop č. g. poslanca je bil le privaten nastop; ako so njegovi nazori tudi nazori vsega vodstva — je sprava mogoča. Da vidimo!

Zemljevid Kamniškega okraja. Kamniško učiteljsko društvo je izdalo prav primeren zemljevid svojega solskega okoliša, kateri je narisala v polovični meri specialne karte (1,150.000) znana dnajska tvrdka Freytag & Berndt. Strmine so sicer zaznamovane z „osenjevanjem“ (Schummerung) in ne s „črtkanjem“ (Schraffierung), ker to hitreje gre, vendar mislimo, da cenemu zemljevidu to ni na kvar. Napak nismo opazili, le črnuški kolodvor je malo premaknjen. Višinske številke krajev naj bi se bile predejele med oklepi pod, in ne nad krajevnim imenom, kakor je to sploh navada. V tolnačenju ni trikotnik

dobro razložen, češ da pomeni „gorski vrh“, nego on je „trigonometričen znak“, za natančno izmerjene višine, dočim so druge (napačno „zemljemersko znamenje“) le geometrično, približno izmerjene in lahko napačne za + 25 m. Oblike Stob, Spilk, Tuhinšica niso pravilne.

Nomenklaturu je oskrbel odbor okr. učil. društva in mi smo prav zadovoljni z njo, ker je pametna in jednostavna. Kam pridemo n. pr. če bomo začeli vse z veliko začetno hrko pisati, kakor je sedaj postala prava manija, to pa le iz tega uzroka, da se od Hrvatov razločujemo (čuje in strmite!). Cigaletov in Hubadov slovar vendar pametno pišeta zemljepisna imena in kar je že vpeljano, ni potreba lahkomišelnosti podirati. Že ranki Praprotnik je izdajal letna poročila v Kamnigoricu in v Šolskem prijatelju najdem poročila iz Škofjeloke. Če pišem pravilno Banjaloka, zakaj bi ne veljalo tudi „Škofjaloka“. Oboje skupaj je namreč še le krajevno ime, a vsako posamezno ne. Italijan piše Castelmuschio in Gitanova, pa tudi Hrvat ne piše nikoli „Baška Nova“, nego vedno le Baška nova. Komu pa je podobna sedanja novotarija: Dunajsko Novo Mesto, Gorenje Nadanje Selo, Marija Devica v Polji, Mociški Novi Trg itd. Če pridejo velike začetnice v navado, potem bomo kmalu pisali: Jadransko Morje in Posavska Nizina. Kakor hitro pa poslednje zapišem, potem pa tudi lahko pišem: „razprošтира se Nizina ob Savi“. Potem bo treba le še „Mati“, „Oče“ pisati (Škof, Cerkev itd. je že sedaj v navadi), ker smo jima spoštovanje dolžni, potem pa lahko začnemo vse samostavnike z veliko začetnico pisati in prekosili bomo celo Nemce!

Nemci pišejo sedaj (izvrzenci v začetku stavka) atlantischer Ocean, tiroler Dolomiten, inkürze, zuhause itd. in to kljub uradnim naredbam, ker se jezik sa m razvija in si meje določuje, ne pa slovničarji. Tudi pri nas se bo tako godilo in praksa bo obveljala. Tako čitam v letošnjem „Slovencu“ št. 129: „v Podgorici, župnija Dolenjavas“. Izgovor, da se to ne da sklanjati je prazen, ker na zemljevidih in občinskih pečatih rabimo le nominativ in pri pisanih bi lahko prav tako storili. Saj je znano, da nemški uradnik ni hotel ekspedirati pisma v Celovec, ker je našel v svojem zapisniku Celovec, a ne (v) „Celovecu“.

S. R.

Učitelj in nekdanji učenec. Te dni obiskal je italijanski naučni minister Gianturco mesto Turin. Profesorji tamošnjega vseučilišča priredili so slavnosten obred ministru na čast. K temu obedu pa ni prišel jeden najznamenitših sedanjih profesorjev vseučilišča Trinškega. Zbrani učenjaki čudili so se temu in ugibali po vzroku takemu, dozdnevno „demonstrativnemu“ izostanku. Minister pa se temu ni čudil čisto nič in bržkone mu je bilo celo prijetno, da ni došel stari profesor v družbo. Isti profesor je namreč pred leti, ko je bil predsednik vseučiliščne izpraševalne komisije — vrgel pri izpitu tedanjega kandidata za vseučiliščno stolico in današnjega naučnega ministra. Čuden je ta svet! Gianturco je padel na izpitu, a kljubu temu je danes minister nauka, v tem ko je njega divši učitelj osivel v svoji službi in je vedno še to, kar je bil ...

Čudoviti otroci. Pripoveduje se, da je Plinij mlajši že s 14 letom pisal grško tragedijo. Slavni arabski zdravnik in modroslovec Avicenna je v desetem letu že pisal znanstvena dela, in je z osemnajstim letom že končal svojo enciklopedijo — Pico Mirandola je s 14 letom obiskoval kolonjsko vseučilišče. Poleg grščine in latinščine je tudi že govoril kajdejščino, hebrejščino in arabščino, s 23 letom je zagovarjal svojih sto ter proti vsem učenjakom sveta. — Melanckhus je z dvanajstim letom obiskoval heidelbersko vseučilišče, s 17 letom je bil že magister, z 21 letom profesor grščine v Wittenbergu. — Henrik Stephans je že kot deček Calvinov katekizem izvrstno preložil v grščino. — Tasso je s 13 letom začel pravoslavne študije na vseučilišču v Padui, s 17 letom je priobčil svojo epično pesem Rinaldo. — Modroslovec Gossendo je že s šestnajstim letom dobil stolico retorike v Aixu — Baratier je s tremi leti govoril in s štirimi pisal nemščino in francoščino, s petimi leti je znal latinščino, z osmimi leti grščino, hebrejščino, kadejščino in arabščino. S 14 leti je postal magister in v 20 letu je umrl. — Heinecke je v prvem letu se že naučil vse zgodbe iz prve Mojzesove knjige, v 14 mesecih je znal že vse sveto pismo, v 4 letu je znal že zemljepis, v 5 letu, je imel latinski nagovor na danskega kralja. V tem letu je še umrl. — Braun je znal v drugem letu že glavne zgodbe in sveto zgodovino, s 13 letom je dovršil pravoznanske študije in se odlikoval kot dober risar.

Društvo hrvaških učiteljic. V Zagrebških listih sta te dni priobčili učiteljici Mariji Jambrišak in Jagoda Truhelka oklic vsem hrvaškim učiteljicam in narodnemu, za slobo vnetemu ženstvu. V tem oklicu naznanjata omenjeni učiteljici, da se je osnovalo v Zagrebu društvo hrvaških učiteljic, katero ima namen, da podpira tiste učiteljice, katere postanejo brez svoje krivde za delo usposobne, da obolele preskrbljuje z denarjem in zdravili. Ščasom si bode društvo sezidalo svoj dom, kjer bodo našle zunanje učiteljice za majhno plačo stanovanje in postrežbo. Društvo si je stavilo nalogo, da podpira na-

darnejše svoje člane v znanstveni naobrazbi. Zato hoče ustanoviti svoje glasilo, svojo knjižnico in prirediti predavanja o pedagoških vprašanjih posebej in o znanstvenih sploh. — Svojim koleginjam stavimo hrvaske tovariške v vzgled. Tako kot one, naj se zavedajo svojih izvenstanovskih dolžnostij tudi naše učiteljice in naj v prvi vrsti zdrave in vplivne svoje moči posvetijo povzdigi in napredku svojega stanu!

Minister nauka in bogocastja, g. bar. Gautsch, je baje obljubil, da osebno obišče učiteljice koperske v ta namen, da se sam prepriča o razmerah na tem zavodu ter da ukrene, kar treba, da utihnejo pritožbe Italijanov proti rečeni šoli.

Tako javljajo italijanski listi.

Mi ne vemo sicer, da-li imajo Italijani razloga, tožiti se proti učiteljicam v Kopru, ali to vemo, da imajo učiteljice ne jednega, ampak tisoč razlogov tožiti se na poznane lujske koperske. Ako g. Gautsch res pride v Koper, naj italijanska gospoda nikar ne pozabijo povedati istemu, kolikokrat so morali učiteljice, hoté iz šole domov, bežati pred kamenjem pouliške, od olikancev v glače-rokovichah nabujskane sodrge. Celó preko zidov so često ubrali svojo pot! Vse to naj lepo povedo njegovi ekscelenci, saj ne more škoditi, ako tudi gosp. minister dobi nekoliko pojma o — istrskih razmerah.

Denemarka. (Nov šolski zakon.) Letos se je predložil deželnemu zboru načrt zakona, s katerim se bo reorganiziralo tamošnje ljudsko šolstvo. Glavne točke tega načrta so: 1.) Otroci prično pohajati šolo v pričetku tistega šolskega polletja, v kojem je otrok končal sedmo leto. (V Denemarki so tudi šole za otroke iz predšolske dobe, „Pogeskoler“ = zabavišča, katere vodijo takozvane „ljudske učiteljice.“ Sicer pa traje šolska doba pri deklicah do petnajstega in pri dečkih pa do šestnajstega leta.) 2.) Število otrok jednega razreda sme znašati najmanj 35. 3.) Zgodovina, zemljepis in prirodoznanstvo so obilnatni predmetje vseh javnih ljudskih šol. 4.) Najkrajši učni čas znaša 41 tednov na leto in najmanj 18 ur na teden. (V Denemarki je na deželi več dvorazrednic z jednim učiteljem.) 5.) Za vse učitelje velja sistem službenih let. V mestih znaša plača učiteljev od 900 do 2400 kron (10 kron = 12:25 mark), učitelji pa od 700—1600 kron. Glavni učitelji dobé po 200—1200 kron funkcijske doklade. Kantorji dobé po 100 kron. Na deželi znaša prva plača po krajevnih razmerah 700—900 kron, družih učiteljev, oziroma učiteljic pa 500—700 kron in izprašanih „ljudskih učiteljic“ pa 400—600 kron. Starostne doklade se ravna po krajevnih razmerah ter znašajo za prve učitelje 200—800 kron, za druge učitelje in učiteljice 100—400 kron, za „ljudske učiteljice“ 50—200 kron. Poleg plače dobé učitelji in učiteljice na deželi tudi prosto stanovanje, prvi učitelji in jednorazredničarji 50 arov vrta, drugi učitelji in učiteljice pa po 6 $\frac{1}{2}$ ara vrta. Za cerkveno opravilo dobé po 150 kron. Zvonjenje ima preskrbeti občina. 6.) Občine skrbé za plače, država pa za starostne doklade. 7.) Razven tega plača država na leto 100.000 kron kot podporo ravnim šolskim občinam. 8.) Glavno mesto Kopenhagen dobiva na leto 170.000 kron podpore. 9.) Letni državni izdatki bodo prirastli na leto po tem zakonu od 900.000 do 2.400.000 kron. — Kedar postane ta načrt zakon, se bo stanje učiteljstva v Denemarki precéj zboljšalo. Plače navidezno sicer niso visoke, vendar je treba jemati v poštev, da se v Denemarki mnogo ceneje živi, kakor pa pri nas, ker tamkaj ni treba plačevati nič carine. Najboljše goveje meso velja n. pr. 0:40 mark stari funt; 200 funtov rži 8—9 mark i. t. d.

Muhasti okrajni šolski svet je že znan našim čitateljem. Ta je namreč oni v Špitalu na Koroškem, kateri je izdal znani ukaz, ki je prepovedal učitelju brez dovoljenja zapustiti kraj, kjer službuje. Sedaj jo je zopet pogodil! Sklenil je in ta svoj sklep razglasil, kateri strogo prepoveduje učiteljem pisati druge stvari, razven samo strokovne, torej le metodiške in pedagoške. Kdor bi se zoper ta ukaz najmanjše pregrešil, zapade takoj disciplinarni preiskavi in gotovi kazni! — Državnega osnovnega zakona, kateri dovoljuje sleharnemu, da sme svoje misli v besedi in pismu prosto izražati, tega v Špitalu ni, ali pa mislijo gospodje pri okr. šol. svetu, da niso učitelji državljani. To so zares krasne razmere!

Sala mora biti povsod. Na Gorenjem Avstrijskem je neki okrajni šolski svet prepovedal nekemu učitelju, da se ne sme voziti na biciklu. Ta ukaz je sličen onemu s Koroškega in se bo seveda moral vreči v koš. Dotični učitelj — kar je ob sebi umevno — bo opustil vožnjo na kolesu prav toliko, kolikor baje drsanje po ledu, spanje, jed in pijačo. Okr. šol. svet se je najbrže nekoliko pošalil, saj sala mora biti povsod. Če se pa komiške uloge resno igrajo, potlej si lahko mislimo resno ulogo komiškim, in končno človek res ne ve, kje je meja med šalo in resnobo. Bog pomagaj vendar — kaj nas še čaka!

Učni tečaj za slamarijo. V kamniškem okraju se bodo ustanovili še tekem letošnjega leta učni tečaji v svrhu povzdige slamarije in napravja vzglednih nasadov za pridelovanje boljše slame. Na podlagi strokovnjaškega mnenja centralne komisije za obrtni pouk se je izreklo naučno ministerstvo za omenjene učne tečaje, ki naj se vsako

leto v jesenskih in zimskih mesecih v Domžalah in okolici obdržavajo po štiri do šest tednov, da se obiskovalci dobro izvežbajo v platenji slame. Učitelj, katerega je dobili s Toskanskega, stanoval bode stalno v Domžalah, za časa učnega tečaja izven Domžal pa se nastani v kraju, kjer se bode vršil tečaj. Od tretjega leta naprej pa bode poleg tega moral poučevati tudi učitelj iz Švice. Z navedenimi učnimi tečaji se bode tudi združilo nekaj umetnih nasadov glede domače obrtne slamarije. Te nasade bo moral učitelj napraviti in nadzorovati. Potrebne prostore in zemljišča preskrbeti bodo morale dotične občine, ostale troške pa prevzameta država in dežela. Za sedaj nameravajo se prirediti taki učni tečaji v Domžalah, Moravčah, Rovi, Mengšu, Kamniku, Dolskem, Smarci, Trzinu, Radomljah, Prevojah, Lukovici in Cerkljah.

Deželni šolski svet je imenoval: Nadučiteljem v Št. Rupertu g. Aleksandra Lu-načeka v Trebeljnem; nadučiteljem v Loškem potoku g. Jožefa Sedlaka v Kopanju; za učiteljico na dekliški šoli v Kočevju gospd. Elo Tschurn v Brezicah; učiteljem v Leseah g. Ivana Šemrla v Št. Vidu pri Cerknici; učiteljem v Mozelju g. Ivana Lacknerja v Mozelju.

„Slovensko učiteljsko društvo“ je priredilo 14. t. m. v salonu hotela „Lloyd“ „slavnostni večer“ na čast mestnemu županu in predsedniku c. kr. mestnemu šolskemu svetu, gospodu Ivanu Hribarju, kateri večer se je izvrstno obnesel. Udeležilo se ga je vse učiteljstvo mestnih slovenskih in nemških šol ter mnogo tovarišev z dežele. Zastopana je bila tudi „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ po svojem predsedniku in blagajniku. Pa tudi mnogo prijateljev ljudskih učiteljev in ljudskega šolstva se je udeležilo tega slavlja, med drugimi g. podžupan dr. vitez Bleiweis, g. ravnatelj Šubic, g. nadzornik Levec, g. državni poslanec Koblar, g. notar Gogola, g. predsedstveni tajnik Lah in drugi. Večer so otvorili vrli tamburaši „Sokolovi“ s sokolsko koračnico. Za njimi je pa pozdravil društveni podpredsednik g. J. Režek v prekrasnih besedah najprvo g. župana in potem vse druge goste, posebno neučitelje, poudarjajoč, da slovensko učiteljstvo, žal, še nima med narodom toliko prijateljev, kolikor bi jih gledé na važnost ljudske šole v istini zaslužilo, a toliko tesneje se pa oklene tistih, ki mu stojé na strani; med te prištevata tudi pri tem večeru zbrane goste ter jim od dna srca zakliče: Dobro došli! Za društvenim podpredsednikom je nastopil od odbora „Slovenskega učiteljskega društva“ izbrani govornik g. E. Gangl, ki je z njemu prirojeno govorniško spretnostjo v pesniško navdahnjenih besedah slavil g. župana Hribarja kot vrlega, neumornega delavnega rodoljuba slovenskega in kot prijatelja slovenskega učiteljstva. Izražala se je občna želja, da bi g. govornik prijavil svoj govor v našem listu. Gosp. nadzornik Levec je opisoval g. županu žalostne gmotne razmere mestnega učiteljstva ter mu pokladal na srce, da bi se potegnil na merodajnem mestu za zboljšanje plač mestnemu učiteljstvu. Na to je g. župan v daljšem govoru povdarjal važnost prosvete za sleherni narod, važnost ljudskega šolstva in učiteljstva ter obljubil, da bode vse storil, kar mu bode le mogoče v blagor mestnega učiteljstva in šolstva. Predsednik „Zaveze“ g. L. Jelenc mu je priporočal vse slovensko učiteljstvo, katehet g. Smrekar pa društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani; dalje je tudi z navdušenimi besedami naglašal, koliko zaslug ima cerkev za prosveto, omenivši posebno samostanskih šol, koje so bile prve, ki so sejale omiko mej narod. Na to je zaključil g. podpredsednik oficijelni del večera, zahvalivši se vsem gostom za udeležbo, za sodelovanje pa vrlim tamburašem in pevcem, ki so z lepim tamburanjem in petjem zabavali vse prisotne.

Kako bi se zaprečilo, da bi se neizkušeni suplenti (sic! Uredn.) ne nastavljali, ker se s tem krši naš stanovski ugled? O tem vprašanju je razpravljalo dne 11. roznika učiteljsko društvo gorenjegranskega okraja. Sklenilo se je, da se pri uradni konferenciji spravi to vprašanje na dnevni red kot samostalni predlog.

Petinštiridesetletnico učiteljevanja je praznoval koncem t. šolskega leta g. Franc Raktelj, vodja II. mestne deske šole v Ljubljani. Klobuk z glave pred možem, ki že 45 let tako plodonosno nosi težki jarem ljudskega učitelja. Bog ga ohrani tako zdravega in čvrstega, kakor je danes, še v prihodnje, da bi doživel tudi 50letnico svojega delovanja v ljudski šoli! Na mnogaja leta!

Iz Belokrajne se nam poroča: Pri okr. učit. konferenciji za črnomaljski okraj dne 8. t. m. bil je zastopnikom v okr. šolskem svetu izvoljen g. Fran Lovšin, nadučitelj na Vinici. S to izvolitvijo je dalo belokranjsko učiteljstvo odločen in možat odgovor nekemu dopisniku v „Slovencu“, kateri je imel namen, napraviti glede te izvolitve razpor med učiteljstvom, oziroma spraviti kakega oinahljiveca v okr. šol. svet. Gosp. Lovšin spada med one može trdega značaja, katerim velja načelo: Vkloniti se nikdar!